הִלְכוֹת בְּרָכוֹת הוֹדָאוֹת סִימָן רכד

(י) בְּחָכְמוֹת (ז) הָעוֹלָם, אוֹמֵר בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁנָּתַן מֵחָכְמָתוֹ לְבָשָׂר וָדָם: ח מ"עַל (ה) [ה] מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁחָלַק מִכְּבוֹדוֹ לִירֵאָיו. (יא) וְעַל מַלְכֵי עַמּוּ"ם אוֹמֵר (יב) בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן מִכְּבוֹדוֹ לְבָשָׂר וָדָם: ט נ"מִצְוָה לְהִשְׁתַּדֵּל (יג) לְרָאוֹת (ו) מְלָכִים, אֲפִלּוּ מַלְכֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם: י ס"הָרוֹאֶה (יד) בְּתֵּי יִשְׂרָאֵל (ז) בִּישׁוּבָן, ע כְּגוֹן בִּישׁוּב בַּיִת שֵׁנִי, אוֹמֵר בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַצִּיב גְּבוּל אַלְמָנָה. בְּחָרְפָּנָן אוֹמֵר בָּרוּךְ דַּיַּן הָאֱמֶת: יא (טו) פ"הָרוֹאֶה בָּתֵּי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בְּיִשּׁוּבָן אוֹמֵר 'בֵּית גַּאִים יִסַּח ה'' (משלי טו כה), בְּחָרְפָּנָן אוֹמֵר 'אַל נְקָמוֹת ה'' (תהלים צד ט):

יב צ"הָרוֹאֶה (ט) [ח] (טז) קִבְרֵי יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בַּדִּין וְכוּ', וְעַל קִבְרֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אוֹמֵר 'בּוֹשָׁה אִמְּכֶם' וְגוֹ' (ירמיה נ יב): יג ק כָּל בִּרְכוֹת הָרְאִיָּה אִם חָזַר וְרָאָה (ע) [ט] (יז) אוֹתוֹ דָּבָר בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ:

מ שם נ"ח. נ שם.
ס שם (ע"ב). ע ר"ש שם (ד"ה ברוך).
פ שם. צ שם.
ק מִמִּשְׁנָה דְּרַיש פֶּרֶק הָרוֹאֶה (נד.) וּבְגְמָרָא נ"ט (ע"ב).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְעִנְיַן בְּרָכַת הַלְּבָנָה דְּרַךְ חִלּוּן הַפָּתוּם בְּזִכְרוֹנִי, וּרְאֵה בְּסִימָן (תק"ז) [תכ"ו] (סק"א) עַיֵּן שָׁם:
ח (ה) הַמַּלְכִים. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב, וְעַיֵּן בְּשִׁבְוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן ל"ח וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּיָד אַהֲרֹן סִימָן רכ"ה (הגה"ט) וּמַה שֶּׁהֹתִּיב שָׁם (באר היטב סק"ו). וְעַיֵּן בְּאֵלֶּה רַבָּה (סק"ו) שֶׁכָּתַב שֶׁצָּרִיךְ עַיִן דָּרֵב שֶׁשֶׁת (נח.) לֹא הָיָה מְבָרֵךְ בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן, רַק כְּעֵין שְׁאִילַת שְׁלוֹם כו', וּכְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) כָּתַב דְּמ"ש (שם) מִשְׁמָעוּת שֶׁצָּרִיךְ מִפִּי, וְגַם כִּי נָצְלָה מֵהָאֵלֶּה רַבָּה הַנִּרְאֶה בְּעֵין יַעֲקֹב (סי' קכ) פְּתַח רַב ששת וְקָאָמַר בָּרוּךְ, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק"ג) בְּשֵׁם (מְהָרַ"א) יִצְחָקִי תִּתְשׁוּבָה כָּתַב יַד הָרוֹאֶה הַפֶּלְךְ בַּיִם בְּסִפְרָיו קְטַנָּה וְהִיא תַּכְלָה וְכֹל יַרְאֶה הַפֶּלְךְ עִצְמוֹ, אַךְ יוֹדְעִים בְּבֵרוּר שֶׁהַפֶּלְךְ שָׁם, יָכוֹל לְבָרֵךְ, וּרְאִיָּה מֵרַב ששת דְּהָוֵי ששת כְּמוֹ בָּרוּךְ, וְנִרְאֶה דְּדַוְקָא בְּרָאִיָּה זוֹ עַל הַפֶּלְךְ הַדַּיָּן כֵּן נִיחָא שֶׁצָּעַר הַבְּרָכָה שְׁחָלַק מִכְּבוֹדוֹ, וְכֵן מִשְׁמַע שָׁם בְּעוּבְדָא דְּרַב ששת, אֲבָל אֵין לִלְמֹד מִזֶּה לְשְׁאָר בְּרָכוֹת, שֶׁמְּבָרֵךְ עַל הָרְאִיָּה וְלֹא עַל הַיְדִיעָה:
יב (ח) קִבְרֵי כו'. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ד) בְּשֵׁם מַר זְקֵנוֹ הָרֵב בַּעַל חֶסֶד לְאַבְרָהָם בְּהַגָּהוֹתָיו כָּתַב יָד דְּכָתַב בְּשִׁישִׁים יָדוֹ עַל הַבָּכֶר יאמַר פְּסוּק 'וְנָחָךְ ה' תָּמִיד' כו' (ישעיה נח יא) תִּשְׁבַּע בְּשִׁלּוּם וְחִישַׁן בְּשָׁלוֹם עַד בֹּא מְנֻחָם מְשַׁמֵּיעַ שָׁלוֹם, וּכְשִׁישִׁים יָדוֹ יְכַוֵּן בְּפְסוּק 'וְנָחָךְ' שֵׁשׁ בּוֹ ט"ו תֵּבוֹת כְּמִנְיַן קְשָׁרֵי הַיָּד, וְשָׁמַעְתִּי שִׁישִׁים יָד שְׁמֹאלוֹ דַּוְקָא וְלֹא יַד יְמִינוֹ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: יג [ט] אוֹתוֹ דָּבָר. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב, וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת הָרַדְבַּ"ז חֵלֶק (ב') [א'] סִימָן רצ"ו, וְעַיֵּן בְּיָד אֵלְיָהוּ סִימָן ל"א שֶׁכָּתַב מִדִּבְרֵי הַפֶּגֶן אַבְרָהָם סְיָעָה קְטָן (ב') [ג'] מִשְׁמַע שֶׁדַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לְחַלֵּק, וְעַיֵּן בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ו) שֶׁהֵבִיא מֵהָרַדְבַּ"ז (שם) וְהַלְכוֹת קְטַנּוֹת (ח"א סי' ריב) דְּקָנוּ מֵהָרַ"א אֲזוּלַאי זְכוּתוֹ לְבָרְכָה שֶׁצֵּל קְבָרוֹת אַחַר יְבָרֵךְ, וְכֵן כָּתַב הוּא זְכוּתוֹ לְבָרְכָה. וְעַיֵּן שָׁם בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ד) בְּשֵׁם פְּרִי הָאָרֶץ (ח"א סי' ז) שֶׁאִם בְּצֵד חֻלִּין בֵּיתוֹ רוֹאֶה הַקְּבָרִים, מִכָּל מָקוֹם כָּל שֶׁלֹּא הָלַךְ שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם וְהוֹלֵךְ עַתָּה בְּבֵית הַקְּבָרוֹת עַצְמוֹ יֵשׁ לְבָרֵךְ, וְהֵבִיא רְאָיָה מִפְּהָרִי"ט צַהֲלוֹן סִימָן (פ"ט) [פ"ז], וּכְצִדּוּד הַפֶּסֶף לְמֹהַרַ"א גּוּטְעַ"יְנְט"ו (סי' א) חֵלֶק עָלָיו, עַיֵּן שָׁם. וְאִם חַס וְשָׁלוֹם נִתְחַדֵּשׁ קֶבֶר תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּתַב מַהֲרִי"קְ"שׁ (פרק לחם) בְּשֵׁם הָרַדְבַּ"ז לְבָרֵךְ אִם הוּא נִדְאֶה, וּכְפֶסֶף לֹא יְבָרֵךְ, וְעַיֵּן בְּרַדְבַּ"ז חֵלֶק ג' סִימָן תקס"ט, וּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ה) כָּתַב שֶׁכָּתַב דְּאִפְשָׁר לֹא נִתְקָנָה עַל הַיְחִיד דְּשָׁפִיא לֹא הִגִּיעַ זְמַנּוֹ וְהָוֵי כְּמֵרָם מְנַדְּלָא כו' (חגיגה ד:), וְהָרַדְבַּ"ז כָּתַב דְּעַל קֶבֶר אֶחָד נְמֵי יְבָרֵךְ, וְקָשֶׁה תֵּבֶת אֹתָכֶם לְנוֹכַח, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְנִרְאֶה שֶׁהָיָה סוֹבֵר שֶׁהָרַדְבַּ"ז קָאָמַר עַל קֶבֶר אֶחָד מִתַּחְתָּיו, (לז"א) [וְזֶה אֵינוֹ] דְּגַם הָרַדְבַּ"ז לֹא קָאָמַר אֶלָּא בְּנִתּוֹסֶף אֶחָד, וְאוֹתָכֶם שֶׁיֵּשׁ שָׁפִיר דְּאַבֵּב כּוֹלֵל הַכֹּל, אַךְ מַחֲמַת שֶׁכָּתַב דְּשָׁפִיא לֹא הִגִּיעַ זְמַנּוֹ מִזֶּה נִרְאֶה שֶׁדַּעְתּוֹ דְּאַף בְּנִתּוֹסֶף אַיִן לְבָרֵךְ:

בַּאֵר הַיטֵב

אַחַר מִי שֶׁנִּחְלַק מִפְּנֵי, מַה שֶּׁאַיִן כֵּן בְּעוּבְדֵי כּוֹכָבִים אוֹמֵר שֶׁנָּתַן, שֶׁאַיִן דְּבֵקוּת בְּגוּפָן מַמָּנָה לְמְקַבֵּל. ט"ז (ז) הָעוֹלָם. וְאִם אֵינָם חֲכָמִים אֶלָּא בְּדָתָם, אַיִן מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם. מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): ח (ה) הַמַּלְכִים. אֲפִלּוּ סוֹמֵא אוֹמֵר. בָּרְכוֹת דַּף נ"ח (ע"א): ט (ו) מְלָכִים. אִם אֵינָם הוֹלְכִים שָׁם עִם הָעֲבוּדָת כּוֹכָבִים, עַיֵּן סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תלה). הַשִּׁלְטוֹנִים שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם עַל מֶלֶךְ לְשָׁנוֹת דִּבְרֵיהֶם וְדַן וְהוֹרֵג בְּמִשְׁפָּט מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, וְעַל הַשָּׂרִים שֶׁמְּמַנֶּה הַפֶּלְךְ בְּכָל עִיר וְעִיר טוֹב לְבָרֵךְ בִּלְא שֵׁם וּמַלְכוּת. בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) בְּשֵׁם הָרַדְבַּ"ז (סי' רצו) וּמְגֵן אַבְרָהָם (סק"ה). אִם רוֹאֵהוּ פַּעַם אַחַת הַפֶּלְךְ אֵל יְבַטֵּל יוֹתֵר מִלְּפוּדוֹ לִרְאוֹתוֹ, אִם לֹא שֶׁבָּא בְּחֵיל יוֹתֵר וּבְכְבוֹד גָּדוֹל יוֹתֵר. סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תתקנ). מְגֵן אַבְרָהָם (סק"ו). בָּרְמְב"ם סוֹף פֶּרֶק ג' דְּאֵבֶל כָּתַב שֶׁמֻּתָּר לִשְׁמֹעַ בְּטֻמְאָה שֶׁל דִּבְרֵיהֶם מִפְּנֵי כְּבוֹד מְלָכִים, אוֹ מִפְּנֵי כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת, כְּגוֹן לְנַחֵם אֵבֶל, עַיֵּן מְגֵן אַבְרָהָם (שם): י (ז) בִּישׁוּבָן. דַּוְקָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא בְּחוּץ לָאָרֶץ [וּכְסָפֵר אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו) פְּסַק דַּוְקָא בְּכָתֵּי כְּנֵסִיוֹת, וְכֵן בְּבֵית (כּוֹתִים) [עַכּוּ"ם] מְיֻרֵי בְּהֶכֵי, כְּדַעַת הָרַי"ף (מג:) וְכֵן כָּתַב רַשַּׁ"ל (בהגהות לשור) וּבְכָל בּוֹ (סי' פז) וּבְסֵפֶר זִכָּרוֹן (ברכות פ"ט)]:
יב (ט) קִבְרֵי יִשְׂרָאֵל. אֲפִלּוּ עַל קֶבֶר אֶחָד יְבָרֵךְ. הָרַדְבַּ"ז (סי' תתקצט). אֲבָל בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן רי"ב חוֹלֵק וְכָתַב דְּעַל קֶבֶר אֶחָד אֵינוֹ מְבָרֵךְ עַיֵּן שָׁם. כָּתַב בְּדָרָשׁוֹת מַהֲרַ"שׁ (מנהגי מהרי"ש סי' תצ), כְּשֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עַל הַקֶּבֶר הָיָה אוֹמֵר יְהִי רָצוֹן שֶׁתְּהֵא מְנוּחָתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי פֹּה בְּכְבוֹד וּכְזוּתוֹ יַעֲמֹד לִי. עוֹד כָּתַב (שם) מַה שֶּׁתּוֹלְשִׁין עֵשֶׂב אוֹ צְרוֹר וּמְשִׁימִין עַל מַצֵּבָה, אֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם כְּבוֹד הַמֵּת לְהָרָאוֹת שֶׁהוּא הָיָה עַל קְבָרוֹ. וְכָתַב בָּרַ"מ שֶׁיְּנִיחַ יָדוֹ עַל הַקֶּבֶר, עַיֵּן שָׁם: ג (ט) אוֹתוֹ דָּבָר. וְדַוְקָא כְּשֶׁרָאָה אוֹתוֹ מֶלֶךְ, אֲבָל אִם רָאָה מֶלֶךְ אַחֵר צָרִיךְ לְבָרֵךְ. רַדְבַּ"ז (סי' רצו). וְהוּא הַדִּין אִם רָאָה קְבָרוֹת אַחַר וְכֵן כָּל כֵּיוֹצֵא בָּזֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ז': ז (י) בְּחָכְמוֹת הָעוֹלָם. הֵינוּ (ו) בְּהַשְׁבָּע חָכְמוֹת, לְאַפּוּקֵי אִם הֵם חֲכָמִים בְּדָתָם עַל זֶה אֵינוֹ מְבָרֵךְ כְּלָל: ח (יא) וְעַל מַלְכֵי כו'. וּמִשְׁמַע בַּגְּמָרָא (נח.) אֲפִלּוּ סוֹמֵא [א]דְּאִם הוּא סוֹמֵא שֶׁלֹּא רָאָה מְאוֹרוֹת מִיָּמָיו יְבָרֵךְ בִּלְא שֵׁם וּמַלְכוּת: (יב) בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן מִכְּבוֹדוֹ וְכוּ'. הַשִּׁלְטוֹנִים שֶׁאֵין עַל מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם (פ) לְשָׁנוֹת דִּבְרֵיהֶם וְדַן וְהוֹרֵג בְּמִשְׁפָּט, (פ) מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם. וְעַל הַשָּׂרִים שֶׁמְּמַנֶּה הַמֶּלֶךְ בְּכָל עִיר וְעִיר, טוֹב וְיָשָׁר לְבָרֵךְ בִּלְא שֵׁם וּמַלְכוּת: ט (יג) לִרְאוֹת מְלָכִים אֲפִלּוּ וְכוּ'. וּמֵתָּר לִשְׁמֹעַ בְּטֻמְאָה שֶׁל דִּבְרֵיהֶן מִפְּנֵי כְּבוֹדָן, בֵּין לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל (ע) וּבֵין לְמַלְכֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם, וְכֵן מִפְּנֵי כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת כְּגוֹן לֵילֵךְ לְנַחֵם אֲבֵלִים. אִם רוֹאֵהוּ פַּעַם אַחַת הַמֶּלֶךְ, (י) לֹא יְבַטֵּל יוֹתֵר מִלְּפוּדוֹ לִרְאוֹתוֹ, אִם לֹא שֶׁבָּא בְּחֵיל יוֹתֵר וּבְכְבוֹד גָּדוֹל יוֹתֵר: י (יד) בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל. פָּרוּשׁ בָּתֵּי עֲשִׁירֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמְּיַשְּׁבִים בְּתֹקֶף וּבִגְבוּרָה כְּגוֹן בִּישׁוּב בַּיִת שֵׁנִי [רַשַּׁ"י (נח: ד"ה ברוך)], וְאֲפִלּוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבִזְמַן בַּיִת שֵׁנִי קָאָמַר, אֲבָל בַּזְּמַן הַזֶּה שְׁמְיַשְּׁבִים בְּתֹקֶף וּבִגְבוּרָה כְּגוֹן בִּישׁוּב בַּיִת שֵׁנִי וּבִזְמַן הַזֶּה וְאֲפִלּוּ בְּחוּץ לָאָרֶץ [רַשַּׁ"י (נח: ד"ה ברוך)], וְהָרַמְב"ם (אבל פ"ג הי"ד) וְכֵן הוּא גַּם כֵּן בְּתוֹסְפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה עַל בְּרָכוֹת (יט: ד"ה מדלגים) בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי דְּבְרָכוֹת פֶּרֶק ג' (ה"א): יא (טו) פ"הָרוֹאֶה בָּתֵּי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בִּישׁוּבָן. (יז) אוֹתוֹ דָּבָר. פָּרוּשׁ בָּתֵּי עֲשִׁירֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִם הָיָה שָׁם רַק קֶבֶר אֶחָד (יג) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לוֹמַר בְּרָכָה זוֹ כִּי נִתְקָנָה בִּלְשׁוֹן רַבִּים: יג (יז) אוֹתוֹ דָּבָר. וְדַוְקָא כְּשֶׁרָאָה אוֹתוֹ מֶלֶךְ, אֲבָל אִם רָאָה מֶלֶךְ אַחֵר צָרִיךְ לְבָרֵךְ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם רַדְבַּ"ז (סי' רצו)], [ז]וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן הַהִיא דְּסָעִיף י"ב בְּרוֹאֶה קֶבֶר אַחַר וְכֵן כֵּיוֹצֵא בָּזֶה. אָמְנָם (*) כּוֹתִים שֶׁהֵיוּ עוֹבְדִים לְדְמוּת יוֹנָה בְּהַר גְּרִזִּים.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (ו) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ה): ח (ה) רַדְבַּ"ז (סי' רצו) וְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ט (ו) רַמְבַּ"ם (אבל פ"ג הי"ד) וְכֵן הוּא גַּם כֵּן בְּתוֹסְפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה עַל בְּרָכוֹת (יט: ד"ה מדלגים) בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי דְּבְרָכוֹת פֶּרֶק ג' (ה"א): י (יד) סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תתקנ): יא (טו) בַּ"ח (סי"ח) בְּשֵׁם (ר"ת) [מְהָרַ"א] מִבְּאוֹר שִׁישׁ לִבְרֹךְ בְּשֵׁם וּמַלְכוּת, וְהָעוֹלָם נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לִבְרֹךְ אֶלָּא עַל בְּתֵּי כְּנֵסִיוֹת שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בְּתוֹכָן, וְכֵן נָהֲגוּ הָעוֹלָם שֶׁאֵין מְבָרְכִין עַל שְׁאָרֵי בָּתִּים כִּי אִם עַל בֵּית הַכְּנֶסֶת כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתָהּ בְּיָרְיָהּ וּבְתִקְּוּנָהּ, וְכָתַב בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ז) דְּאֵין חִלּוּק בֵּין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לָאָרֶץ וַאֲפִלּוּ בַּזְּמַן הַזֶּה, וּבְפְרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ב) [ב]דְּבִזְמַן הַזֶּה טוֹב לְבָרֵךְ בְּרוּךְ מַצִּיב גְּבוּל אַלְמָנָה בִּלְא שֵׁם וּמַלְכוּת: יא (טו) הָרוֹאֶה בָּתֵּי וְכוּ'. לְפָרוּשׁ רַשַּׁ"י הַנַּ"ל (בסק"ק יד) הֵינוּ בָּתֵּי (כּוֹתִים (*)) [עַכּוּ"ם] שְׁיּוֹשְׁבִים בְּשַׁלְוָה וְהִשְׁקֵט וְעָשֶׁר, [ג]וּלְהָרִי"ף (שם) הֵינוּ בָּתֵּי תְּפִלָּה שֶׁלָּהֶם: יב (טז) קִבְרֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִם הָיָה שָׁם רַק קֶבֶר אֶחָד (יג) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לוֹמַר בְּרָכָה זוֹ כִּי נִתְקָנָה בִּלְשׁוֹן רַבִּים: יג (יז) אוֹתוֹ דָּבָר. וְדַוְקָא כְּשֶׁרָאָה אוֹתוֹ מֶלֶךְ, אֲבָל אִם רָאָה מֶלֶךְ אַחֵר צָרִיךְ לְבָרֵךְ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם רַדְבַּ"ז (סי' רצו)], [ד]וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן הַהִיא דְּסָעִיף י"ב בְּרוֹאֶה קֶבֶר אַחַר וְכֵן כֵּיוֹצֵא בָּזֶה. אָמְנָם (*) כּוֹתִים שֶׁהֵיוּ עוֹבְדִים לְדְמוּת יוֹנָה בְּהַר גְּרִזִּים.

(ז) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ה): ח (ה) רַדְבַּ"ז (סי' רצו) וְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ט (ו) רַמְבַּ"ם (אבל פ"ג הי"ד) וְכֵן הוּא גַּם כֵּן בְּתוֹסְפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה עַל בְּרָכוֹת (יט: ד"ה מדלגים) בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי דְּבְרָכוֹת פֶּרֶק ג' (ה"א): י (יד) סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תתקנ): יא (טו) בַּ"ח (סי"ח) בְּשֵׁם (ר"ת) [מְהָרַ"א] מִבְּאוֹר שִׁישׁ לִבְרֹךְ בְּשֵׁם וּמַלְכוּת, וְהָעוֹלָם נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לִבְרֹךְ אֶלָּא עַל בְּתֵּי כְּנֵסִיוֹת שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בְּתוֹכָן, וְכֵן נָהֲגוּ הָעוֹלָם שֶׁאֵין מְבָרְכִין עַל שְׁאָרֵי בָּתִּים כִּי אִם עַל בֵּית הַכְּנֶסֶת כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתָהּ בְּיָרְיָהּ וּבְתִקְּוּנָהּ, וְכָתַב בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ז) דְּאֵין חִלּוּק בֵּין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לָאָרֶץ וַאֲפִלּוּ בַּזְּמַן הַזֶּה, וּבְפְרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ב) [ב]דְּבִזְמַן הַזֶּה טוֹב לְבָרֵךְ בְּרוּךְ מַצִּיב גְּבוּל אַלְמָנָה בִּלְא שֵׁם וּמַלְכוּת: יא (טו) הָרוֹאֶה בָּתֵּי וְכוּ'. לְפָרוּשׁ רַשַּׁ"י הַנַּ"ל (בסק"ק יד) הֵינוּ בָּתֵּי (כּוֹתִים (*)) [עַכּוּ"ם] שְׁיּוֹשְׁבִים בְּשַׁלְוָה וְהִשְׁקֵט וְעָשֶׁר, [ג]וּלְהָרִי"ף (שם) הֵינוּ בָּתֵּי תְּפִלָּה שֶׁלָּהֶם: יב (טז) קִבְרֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִם הָיָה שָׁם רַק קֶבֶר אֶחָד (יג) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לוֹמַר בְּרָכָה זוֹ כִּי נִתְקָנָה בִּלְשׁוֹן רַבִּים: יג (יז) אוֹתוֹ דָּבָר. וְדַוְקָא כְּשֶׁרָאָה אוֹתוֹ מֶלֶךְ, אֲבָל אִם רָאָה מֶלֶךְ אַחֵר צָרִיךְ לְבָרֵךְ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם רַדְבַּ"ז (סי' רצו)], [ד]וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן הַהִיא דְּסָעִיף י"ב בְּרוֹאֶה קֶבֶר אַחַר וְכֵן כֵּיוֹצֵא בָּזֶה. אָמְנָם (*) כּוֹתִים שֶׁהֵיוּ עוֹבְדִים לְדְמוּת יוֹנָה בְּהַר גְּרִזִּים.

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בסדר ברכת הנהנין (פ"ג ה"ט) כתב שסומא מברך [ולא חילק בין סומא שראה מאורות מימיו או לא. ומשמע מדבריו שגם מי שלא ראה מאורות מימיו מברך, שכן ביאר שאין הטעם בברכה זו משום הנאה, אלא שעל ידי זה נזכרים בשבחו של הקב"ה]. **ב]** ובסדר ברכת הנהנין (פ"ג ה"א) מבואר שיש לברך בשם ומלכות, והעולם נהגו שלא לברך אלא על בתי כנסיות שמתפללין בתוכם [כדעת הר"ף]. **ג]** ובלוח ברכת הנהנין (פ"ב ס"ז) כתב שהעולם נהגו כהר"ף. **ד]** ובסדר ברכת הנהנין (פ"ג ה"ג) כתב שבמלך אחר או חכם אחר אפילו ראה זה אחר זה מיד צריך לחזור ולברך, אבל על קברי ישראל אם הולך מעיר לעיר ורואה קבר אחר אין צריך לחזור ולברך, וביאר בלוח ברכת הנהנין (פ"ב ס"ט) כי דין אחד לכל המתים ומשפט אחד לכולם ולא שייך בו ריבוי כמו בכבוד וחכמה ודי בברכה אחת לכל יום.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בְּרָכוֹת הוֹדָאוֹת סִימָן רכה

רכה דִּינֵי בִּרְכַּת שֶׁהַחֶיָנוּ. וּבוֹ י׳ סְעִיפִים:

א א הָרוֹאֶה אֶת (פ) [א] (א) חֲבֵרוֹ (ב) לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם (ג) אוֹמֵר שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ מְבָרֵךְ (ג) (ד) מְחַיֵּה הַמֵּתִים, ב וְהוּא שֶׁחֲבִיב עָלָיו הַרְבֵּה וְשָׂמֵחַ בִּרְאִיָּתוֹ: **ב** ג מִי שֶׁלֹּא רָאָה אֶת חֲבֵרוֹ (ג) [ג] מַעוֹלָם, (ה) וְשָׁלַח לוֹ כְּתָבִים, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא נֶהֱנֶה בִּרְאִיָּתוֹ אֵינוֹ מְבָרֵךְ עַל רְאִיָּתוֹ. הָגָּה: יֵשׁ אוֹמְרִים מִי שֶׁנַּעֲשָׂה בְּנוֹ (ו) בַּר מִצְוָה יְכָרֵךְ בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם (ל) [ד] (ז) שֶׁפְּטָרַנִי מֵעָנְשׁוֹ שֶׁל זֶה (מהרי״ל (סל׳ קרימף סתורה) בשם מרדכי ובראשית רבה פרשת תולדות (פנ י)), (ח) וְטוֹב לְבָרֵךְ בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת (דברי עצמו): ג ד הָרוֹאֶה * פְּרִי חָדָשׁ ה מִתְחַדֵּשׁ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה (ט) מְבָרֵךְ (ה) שֶׁהֶחֱיָנוּ,

א ברכות נ״ח (ע״ב). ב תוספות שם (ד״ה הרואה) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (סנ: ד״ה הרואה את) וְהָרא״ש (פ״ט סי׳ ט). ג הַרשָׁב״א בְּתְשׁוּבָה (ח״ד סי׳ עז). ד ע״ירוּבין מ׳ (ע״ב). ה רַשׁ״י שָׁם (ד״ה אקרא) וְרַמְב״ם בְּפֶרֶק י׳ מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה״ב).

בַּאֵר הַיטֵב

א (פ) חֲבֵרוֹ וְכוּ׳. וְהַכֹּל בְּשָׁם וּמַלְכוּת. וּבְתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח״א) סִימָן ס״ו כָּתַב דְּבִרְכַּת מְחַיֵּה מֵתִים אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּשָׁם וּמַלְכוּת, כֵּיוָן דְּנִסַּח בְּרָכָה זוֹ הִיא בִּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה וְשָׁם לֹא נִזְכַּר מַלְכוּת, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין חִלּוּק בֵּין זְקֵנִים לִנְקֵבוֹת. בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה וכתב עוד) בְּשָׁם תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ״א (מהדורי אורייתא בחשר למס׳ ברכות נח:), מוֹרֵנוּ הָרַב מָרְדְּכַי יָפֶה (לבוש ס״א), עֲטָרַת זְקֵנִים. אִם בְּתוֹךְ שִׁלֹּשִׁים קִבֵּל מִפְּנֵי כְּתַב אֲפִלּוּ הָכִי מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, אֲבָל מְחַיֵּה מֵתִים לֹא יֹאמַר אִם קִבֵּל כְּתַב בְּתוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. הֶלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ר״כ: (ב) מְחַיֵּה הַמֵּתִים. וְאֵז אֵין מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ. בֵּ״ח (ס״א): **ב** (ג) מֵעוֹלָם. דְּכֵיוָן דְּלֹא רָאֲהוּ אֵינוֹ אוֹהֲבוֹ כָּל כָּךְ: (ד) שֶׁפְּטָרַנִי. דְּעַד עַכְשָׁו נַעֲנָשׁ הָאָב כְּשֶׁחָטָא הַבֵּן כְּשֶׁכְּבָר שָׁלֹא חִנְּכוֹ. וּבְלְבוּשׁ פֵּרֵשׁ אִפְּכָא דְּעַד עַתָּה הַבֵּן נַעֲנָשׁ בְּעֲוֹן הָאָב. מִצְוָה עַל הָאָדָם לַעֲשׂוֹת סְעֻדָּה בְּיוֹם שֶׁנַּעֲשָׂה בְּנוֹ בַּר מִצְוָה כְּיוֹם שֶׁנִּכְנַס לַחֻפָּה. בְּיֶלְקוּט חָדָשׁ בִּלְקוּטִים סִימָן כ״ט. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד) דְּמִשְׁמַע דְּהֵיינוּ בְּיוֹם שֶׁנִּכְנַס לִשְׁנַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה, וּבְיוֹם שֶׁל שְׁלֹמֹה פָּרָק ד׳ דְּבָבָא קַמָּא (סי׳ לז) כָּתַב דְּאִם הַנַּעַר דּוֹרֵשׁ הֲרֵי סְעֻדַּת מִצְוָה אֲפִלּוּ אֵינוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם, עַיֵּן סִימָן נ״ג סָעִיף י׳: **ג** (ה) שֶׁהֶחֱיָנוּ. וְאֵינוֹ אֶלָּא רְשׁוּת, עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ו):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] חֲבֵרוֹ. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁאֵין חִלּוּק בֵּין זְקֵנִים לִנְקֵבוֹת. וְעַיֵּן בְּרִכְּי יוֹסֵף (סק״ב) דְּפִשּׁוּט דְּאִישׁ מְבָרֵךְ עַל אִשָּׁה וְאִשָּׁה עַל אִישׁ, וְעַיֵּן בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח״א סי׳ ריג) דְּהֵיינוּ בְּאִשָּׁתוֹ וְאִמּוֹ וּבְתּוֹ וַאֲחוֹתוֹ עַיֵּן שָׁם, וּלְפִי זֶה גַּם הָאִשָּׁה שְׁמְבָרֶכֶת עַל אִישׁ דְּוַקָא בְּכָהֵאי גַּוְנָא הוּא. וּמַה שֶּׁכָּתַב חֲבֵרוֹ כָּתַב בְּבִרְכִּי יוֹסֵף (סק״א) דְּכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ כְּגוֹן אָבִיו אוֹ רַבּוֹ כֵּיוָן שֶׁנֶּהֱנָה בִּרְאִיָּתוֹ. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשָׁם הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת בְּקִבֵּל מִפְּנֵי כְּתַב כו׳, וְעַיֵּן שָׁם דְּמִשְׁמַע שֶׁאַף אִם בָּאוּ אֲנָשִׁים שֶׁהוֹדִיעוּ מִשְׁלוֹמוֹ, וְכֵן בִּבְרִכְּי יוֹסֵף (סק״ג) בְּשָׁם מוֹרוֹ זְקֵנוֹ הָרַב מִשְׁמַע דְּגַם אִם הוּא יוֹדֵעַ מִשְּׁלוֹמוֹ אַף שֶׁלֹּא כָּתַב לוֹ אֵין מְבָרְכִין, וְצָרִיךְ עִיּוּן: **ב** [ג] מֵעוֹלָם. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וְרוֹצֶה לוֹמַר דְּאַף עַל פִּי שֶׁהָיָה רָגִיל לְהָרִיחַ אִגְּרוֹת וְכָתְבִים מִזֶּה לָזֶה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִתְחַבֵּר עִמּוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים אֵין מַעֲלָה הָאַהֲבָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁיִּהְיֶה נֶהֱנֶה וְשָׂמֵחַ בִּרְאִיָּתוֹ: [ד] שֶׁפְּטָרַנִי. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ד׳ (סעיפים כה-כז) מִדִּינִים אֵלּוּ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּאֵלְיָה רַבָּה סוֹף סִימָן רכ״ה (ס״ק כב) כָּתַב דְּהַמְּגַן אַבְרָהָם בְּעַצְמוֹ בְּסָעִיף קָטָן י״ט שָׁם מַשְׁמַע דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ הָכִי, וְעַיֵּן בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם סֵפֶר עַמּוּדֵי אוֹר (סי׳ ד) בָּזֶה:

א (א) חֲבֵרוֹ. וְאֵין חִלּוּק (פ) בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה, (ב) וְהֵינוּ אִם רוֹאֶה אִשְׁתּוֹ וְאִמּוֹ בְּתּוֹ וַאֲחוֹתוֹ, כֵּיוָן שֶׁהוּא שָׂמֵחַ וְנֶהֱנֶה בִּרְאִיָּתָם. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּאִם רָאָה חָכָם מֵחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל מְבָרֵךְ עָלָיו אֲשֶׁר חָלַק מִמֶּנּוּ (ג) כָּתַב [א]וֹ שֶׁאֲנָשִׁים הוֹדִיעוּהוּ מִשְׁלוֹמוֹ, יֵשׁ דֵּעוֹת בָּאַחֲרוֹנִים, וּסְפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל: (ג) אוֹמֵר שֶׁהֶחֱיָנוּ וְכוּ׳. וְכָל אֵלּוּ הַבְּרָכוֹת הוּא בְּשֵׁם וּמַלְכוּת, וַאֲפִלּוּ בִּרְכַּת מְחַיֵּה מֵתִים [מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״ב) וּשְׁאָר הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כִּתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח״א סי׳ סט)]: (ד) מְחַיֵּה הַמֵּתִים. וְאָז (ד) אֵין מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ. וְטַעַם בְּרָכָה זוֹ כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי אַגָּדוֹת (נח: ד״ה לאחר) לְפִי שֶׁבְּכָל שָׁנָה הָאָדָם נִדּוֹן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים אִם לְמָוֶת אִם לְחַיִּים, וְאִם רוֹאֵהוּ אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים הַבָּא, הֲרֵי עָבַר עָלָיו דִּין אִם לְמָוֶת אִם לָאו, וְעַל כֵּן אוֹמֵר בָּרוּךְ מְחַיֵּה מֵתִים שֶׁנִּצּוֹל מִדִּין מִיתָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים הַבָּא, וְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים זֶה וְאַחַר כָּךְ אֵין רוֹאֶה אוֹתוֹ עַד אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים הַבָּא, וְעַל כֵּן אוֹמֵר בָּרוּךְ מְחַיֵּה מֵתִים שֶׁנִּצּוֹל מִדִּין מִיתָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים: **ב** (ה) וְשָׁלַח לוֹ כְּתָבִים. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁהֲרֵיצוֹ כְּתָבִים מִזֶּה לָזֶה וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשׂוּ אוֹהֲבִים, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִתְחַבֵּר עִמּוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים אֵין מַעֲלָה הָאַהֲבָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁיִּהְיֶה נֶהֱנֶה וְשָׂמֵחַ בִּרְאִיָּתוֹ. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג) דְּאִם נִתְבַּשֵּׂר לוֹ (ה) שֶׁיָּלְדָה אִשְׁתּוֹ וְהוּא הָיָה בְּמְדִינַת הַיָּם, (ו) וְרָאֲהוּ עַתָּה, מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ אוֹ מְחַיֵּה הַמֵּתִים [אַם הוּא לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ], דְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ שִׂמְחָה בְּלִבּוֹ אַף שֶׁלֹּא רָאֲהוּ מֵעוֹלָם: (ו) בַּר מִצְוָה. הֵינוּ כְּשֶׁנַּעֲשָׂה בֶּן שֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד. וְעַכְשָׁו נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עַד שָׁעָה שֶׁהַנַּעַר מִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר בְּתוֹרַת שְׁלִיחַ צִבּוּר אוֹ שֶׁהוּא (ז) קוֹרֵא בַּתּוֹרָה בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹנָה, שָׁאז נוֹדָע לָרַבִּים שֶׁהוּא בַּר מִצְוָה. (ח) מִצְוָה עַל הָאָדָם לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה בְּיוֹם שֶׁנַּעֲשָׂה בְּנוֹ בַּר מִצְוָה כְּיוֹם שֶׁנִּכְנַס לַחֻפָּה, וְהֵינוּ בְּיוֹם שֶׁנִּכְנַס לִשְׁנַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה. (ט) וְטַעַם הַסְּעוּדָה מִשּׁוּם דְּעַכְשָׁו נַעֲשָׂה אִישׁ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּצְטַוָּה בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה. וְאִם הַנַּעַר דּוֹרֵשׁ הֲרֵי סְעֻדַּת מִצְוָה אֲפִלּוּ אֵינוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם: (ז) שֶׁפְּטָרַנִי מֵעָנְשׁוֹ וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ דְּעַד עַכְשָׁו נַעֲנַשׁ הָאָב כְּשֶׁחָטָא הַבֵּן, בְּשִׁבְיל שֶׁלֹּא חִנְּכוֹ לְמִצְוֹת הַתּוֹרָה, וַעֲכְשָׁו שֶׁנַּעֲשָׂה אִישׁ מְחֻיָּב הוּא לְהִתְחַזֵּק בְּעַצְמוֹ לְמִצְוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְדַע דְּאַף עַל פִּי שֶׁשּׁוּב אֵין עָלָיו עֹנֶשׁ דְּבָר, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ עַל הָאָב מִצְוַת הוֹכָחָה כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כַּשּׁוּרָה, וּכְשֶׁאֵינוֹ מוֹחֶה בְּיָדוֹ נֶעֱנָשׁ עָלָיו, דְּלֹא גָּרַע מִשְׁאָר יִשְׂרָאֵל, וְכַיָּדוּעַ מַה שֶּׁאָמְרוּ חַזַ״ל (שבת נד:) כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לִמְחוֹת בְּאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ וְאֵינוֹ מוֹחֶה נִתְפָּס בַּעֲוֹן אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ, וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לִמְחוֹת בְּאַנְשֵׁי עִירוֹ וְאֵינוֹ מוֹחֶה וְכוּ׳: (ח) וְטוֹב לְבָרֵךְ בְּלֹא וְכוּ׳. מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הַזְכָּרָה בְּרָכָה זוֹ בַּגְּמָרָא, וְכֵן הָעִתִּיק בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים, אָמְנָם דַּעַת הַגְּרִ״א בְּבֵאוּרוֹ דְּמֵאַחַר שֶׁהַזְכָּרָה בְּרָכָה זוֹ בַּמִּדְרָשׁ וּמַהֲרִי״ל עָשָׂה כֵּן הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה, יֵשׁ לְבָרֵךְ בְּשֵׁם וּמַלְכוּת, וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל סה ס״ג) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּהַמְּבָרֵךְ לֹא הִפְסִיד: **ג** (ט) מְבָרֵךְ

שַׁעַר הַציּוּן

א (פ) בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה וכתב עוד): (ב) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״א), דְּבְאַחֶרֶת הֲלֹא אָסוּר לְאִסְתַּפּוֹלֵי, וְגַם אִם בְּמִקְרֶה נִסְתַּפֵּל לֹא שַׁיָּךְ נֶהֱנֶה וְשָׂמֵחַ בִּרְאִיָּתוֹ: (ג) נִרְאֶה דְּהֵיינוּ שֶׁהַשָּׁלוֹם אוֹתוֹ, דְּאִי שְׁמַע שֶׁהוּא חוֹלֶה וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁרָאֲהוּ מְצָאֲהוּ שֶׁהוּא בָּרִיא, מִסְתַּבְּרָא וַדַּאי דַּיֵּשׁ לוֹ לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, דְּבָזֶה הַשִּׂמְחָה עוֹד יוֹתֵר מִמֶּשְׁלֹא הָיָה מְחֻיָּב כְּתָב כְּלָל: (ד) אַחֲרוֹנִים: **ב** (ה) הֵינוּ אֲפִלּוּ נְקֵבָה, דְּאִי יָלְדָה זָכָר וּבָרַךְ עַל זֶה בִּרְכַּת הַטּוֹב וּמֵטִיב כַּנַּ״ל בְּסִימָן רכ״ג (ס״א) וּבָא לְבֵיתוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, [ב]אֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם חַיָּב לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, דִּבְרִכַּת הַטּוֹב הִיא כּוֹלֶלֶת יוֹתֵר: (ו) לֹא בַּאֵר הַפְּרִי מְגַדִּים אִם הָרְאִיָּה הוּא דַּוְקָא לְאַחַר שְׁלֹשִׁים אוֹ אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בְּסִדּוּר בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין (פי״ב הי״א) כָּתוּב: אֲפִלּוּ הָיִתָה לוֹ מִמֶּנּוּ יְדִיעָה בֵּינְתַיִם בְּכָתַב אוֹ בְּעַל פֶּה מִבְּרֵךְ [בֵּין שֶׁהֶחֱיָנוּ וּבֵין מְחַיֶּה הַמֵּתִים] כִּי עִיקַּר הַבְּרָכָה הוּא עַל הַנְּאָה וְשִׂמְחַת הַלֵּב בְּרְאִיַּת פָּנָיו. **ב]** וּבְסִדּוּר בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין (שם הי״ב) כָּתַב שֶׁאִם רוֹאֵהוּ תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם מִיּוֹם שֶׁשָּׁמַע אֵינוֹ צָרִיךְ לְחַזֵּר וּלְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר בֵּירֵךְ עָלָיו הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah